

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	10 Mawrth 2020
Aelod Cabinet:	Y Cyng. Cemlyn Rees Williams
Swyddog Cyswllt:	Garem Jackson, Pennaeth Addysg
E-bost Cyswllt:	GaremJackson@gwynedd.llyw.cymru
Teitl yr Eitem:	Addysg Ôl-16

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Ceisir caniatâd i gynnal trafodaethau gyda rhan-ddeiliaid er mwyn ystyried y ddarpariaeth bresennol ac amlygu'r ystyriaethau allweddol er mwyn cyd-adnabod y cyfeiriad a chyfleoedd i gryfhau'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yn Arfon. Yn dilyn hynny, disgwylir i adroddiad pellach gael ei gyflwyno gerbron y Cabinet er mwyn adrodd yn ôl ar ganlyniad y trafodaethau.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae'r Adran Addysg yn ceisio caniatâd i gynnal trafodaeth gyda rhan-ddeiliaid am y ddarpariaeth ôl-16 bresennol yn Arfon.

Mae tirlun addysg ôl-16 yn newid gyda bwriad Llywodraeth Cymru i gyflwyno deddf newydd yn ystod 2020. Mae'n amserol felly fod yr Awdurdod yn ystyried os yw'r ddarpariaeth bresennol yn effeithiol ar gyfer anghenion pobl ifanc y sir nawr ac i'r dyfodol.

Yng Ngwynedd, mae seiliau ein cyfundrefn addysg ôl-16 yn dyddio'n ôl ddeugain mlynedd. Gan ystyried y newid cenedlaethol arfaethedig, mae cyfle euraidd i Wynedd fod yn arloesol a chreu cyfundrefn addysg ôl-16 addas i bwrpas, sydd yn cyfuno'r galwedigaethol, y technegol a'r academaidd gan sicrhau fod pob dysgwr yn gwireddu ei botensial.

Mi fyddai cynnal trafodaeth ar y ddarpariaeth bresennol yn rhoi cyfle i ran-ddeiliad fynegi eu barn ar y drefn bresennol yng nghyd-destun y weledigaeth, ac ystyried cyfleoedd i:

- gefnogi darparwyr i sicrhau addysg gyfoes, gynaliadwy o'r safon uchaf i ddysgwyr,
- sicrhau cysondeb yn y dewis a'r profiadau dysgu i bobl ifanc,
- baratoi dysgwyr i'r cyfleoedd fydd yn deillio o economi'r dyfodol.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

3. CYFLWYNIAD

Yn Ionawr 2018, cyflwynwyd adroddiad gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi oedd yn nodi'r bwriad i gynnal asesiad o'r ddarpariaeth bresennol gan nodi'r posibilrwydd y byddai canfyddiadau'r asesiad yn sail i drafodaeth bellach ar lwybr y ddarpariaeth ôl-16 yn y sir i'r dyfodol.

Yn ogystal, cymeradwyodd y Cabinet yn eu cyfarfod ar 12 Mehefin 2018, yr egwyddor o ystyried sefyllfa bresennol ôl-16, gan sicrhau na fyddai'r Awdurdod yn colli'r cyfle i gryfhau'r ddarpariaeth yn Arfon, pe bai achos i wneud hynny. I'r perwyl hwn, mae ffigwr o £18m wedi ei adnabod o Fand B, Rhaglen Ysgolion 21^{ain} Ganrif.

Fel rhan o'r gwaith o edrych ar y maes, comisiynwyd cwmni *laith Cyf* i gyflawni gwaith ymchwil ar ran yr Adran, gan gynnal cyfweiliadau gyda phenaethiaid, grwpiau ffocws gyda dysgwyr, a chasglu barn rhieni a dysgwyr drwy gyfrwng holiaduron, er mwyn cyfoethogi a dilysu'r sylfaen dystiolaeth a gasglwyd o ymchwil pen-desg.

Yn dilyn ystyried y dystiolaeth a'r wybodaeth a gasglwyd fel rhan o'r ymchwil, lluniwyd adroddiad "Trosolwg Addysg Ôl-16" (**Atodiad 1**). Er bod yr ymchwil cyffredinol wedi ei gynnal ar y ddarpariaeth ôl-16 yng Ngwynedd, rhoddir trosolwg manylach o'r ddarpariaeth yn Arfon yn yr adroddiad sydd ynghlwm. O ganlyniad, bydd darpariaeth ôl-16 ardal Y Bala yn derbyn sylw mewn maes gwaith ar wahân.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Yn yr atodiad i'r blaen adroddiad hwn cyflwynir ein gweledigaeth ar gyfer myfyrwyr ôl-16 yng Ngwynedd, sef:

- i. Sicrhau tegwch yn y dewis o gyrсияu a darparu profiadau dysgu hyblyg a chynaliadwy o ansawdd uchel sy'n eu harfogi fel dysgwyr annibynnol â'r wybodaeth a'r sgiliau cywir i symud ymlaen.
- ii. Darparu trosglwyddiad effeithiol i ddarpariaeth addysg ôl-16, gan ddatblygu a chynnal mynediad at ystod eang o lwybrau priodol ar gyfer y dysgwr unigol ac yn sicrhau bod darpariaeth ôl-16 yn esblygu wrth i ofynion y dysgwr a'r economi leol newid i'r dyfodol.

Er mwyn gwireddu hyn, mae gofyn ein bod ni, ein partneriaid a'n rhan-ddeiliaid yn paratoi'r tir gan gydnabod yr hyn rydan ni'n ei wneud yn dda, yr hyn gallwn ni ei wneud yn well, a datblygu cyfundrefn uchelgeisiol ac arloesol i sicrhau'r gorau i'r dysgwyr.

Manylir ymhellach ar y rhesymeg a'r cyfiawnhad dros argymell y penderfyniad yn yr adroddiad ynghlwm. Yn benodol, nodir yn yr adran achos dros newid yr angen i gyfarch newidiadau ym myd addysg, yn ogystal â'r angen i baratoi ar gyfer economi'r dyfodol.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Yn ddibynol ar dderbyn cefnogaeth y Cabinet i'r argymhelliad i gychwyn trafodaethau lleol, yn ystod tymor yr haf 2020 bydd cyfres o weithgorau yn cael eu cynnal gyda chynrychiolaeth o ran-ddeiliaid darpariaeth ôl-16 Arfon, megis llywodraethwyr, penaethiaid, athrawon a dysgwyr. Yn dilyn hynny, bydd cyfle i drigolion Gwynedd gyfrannu at y drafodaeth ar-lein neu mewn sesiynau wyneb yn wyneb. Bydd hyn oll yn sicrhau cyfraniad allweddol rhan-ddeiliad a thrigolion i ddatblygu ac adnabod datrysiadau posib fyddai'n cyd-fynd â'r weledigaeth ar gyfer darpariaeth ôl-16 Arfon.

Os bydd y Cabinet yn penderfynu cymeradwyo'r argymhelliad, rhagwelir y bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet er mwyn adrodd yn ôl ar ganlyniadau'r trafodaethau lleol.

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg dysgwyr y sir drwy ei weithgareddau a'i brosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyfrif cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddwn yn gwella llesiant yn "Cynllun Gwynedd 2018-2023". Bwriedir rhoddi ystyriaeth i ofynion y ddeddf llesiant a chynnal asesiad yng nghyd-destun 7 nod llesiant y Ddeddf yn sgil y trafodaethau lleol i ddatblygu a chyd-adnabod datrysiadau posib fyddai'n cyd-fynd â'r weledigaeth ar gyfer darpariaeth ôl-16 Arfon.

Cydraddoldeb

Mae gan yr Adran Addysg gyfrifoldeb i hyrwyddo cydraddoldeb ynghyd â dyletswyddau cyffredinol er sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor i ystyried effaith unrhyw newid i bolisi neu weithdrefn o'r newydd ar bobl efo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig, sef hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran.

Mae Asesiad Effaith Cydraddoldeb cychwynnol wedi ei lunio fel rhan o'r gwaith o ddarlunio trosolwg cyffredol o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yng Ngwynedd, a bydd yr Asesiad yn cael ei ddiweddarau'n rheolaidd yn sgil y trafodaethau lleol i ddatblygu a chyd-adnabod datrysiadau posib fyddai'n cyd-fynd â'r weledigaeth ar gyfer darpariaeth ôl-16 Arfon. Gweler **Atodiad 2**.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

“Mae’r argymhelliad yn caniatáu agor y drws ar drafodaethau gyda’r ystod eang o fudd ddeiliaid a phartneriaid sydd yn gysylltiedig â darpariaeth addysg ôl 16. Mae’r camau a argymhellir yn briodol a chymesur o ystyried hyn. Mae hefyd yn briodol fod canlyniadau’r gwaith yn cael eu hadrodd yn ôl am ystyriaeth y Cabinet ar ei derfyn. Rwy’n fodlon felly ynglŷn â phriodoldeb yr argymhelliad.”

Y Swyddog Cyllid Statudol:

“Rwyf yn croesawu’r bwriad i adolygu’r ddarpariaeth addysg ôl-16 yn Arfon, ac mae trafodaethau cychwynnol gyda rhan-ddeiliad, ac yna gyda’r holl drigolion, yn ffordd briodol o weithredu. Wedi derbyn canlyniadau y trafodaethau bydd adroddiad pellach yn dod gerbron y Cabinet fydd yn ei alluogi i ystyried ac adnabod nodweddion y ddarpariaeth i’r dyfodol. Rwyf felly’n gefnogol i’r penderfyniad a geisir.”

Atodiadau:

Atodiad 1 - Trosolwg Addysg Ôl-16

Atodiad 2 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Papurau Cefndirol:

Adroddiad Iaith Cyf “Asesiad o’r ddarpariaeth addysg ôl-16 bresennol yng Ngwynedd” Ebrill 2019	www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg
---	--